

İktisadi Kriz Anlarında Müminin Tavrı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
﴿وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ
وَالْأَنْفُسِ وَالْثَمَرَاتِ وَبَشِيرِ الصَّابِرِينَ﴾
سورة البقرة، ١٥٥/٢

عَنْ عَن جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:
" يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا اللَّهَ وَأَجْمِلُوا فِي الطَّلَبِ، فَإِنَّ نَفْسًا لَّنْ
تَمُوتَ حَتَّى تَسْتَوِي فِي رِزْقِهَا وَإِنْ أَبْطَأَ عَنْهَا، فَاتَّقُوا اللَّهَ
وَأَجْمِلُوا فِي الطَّلَبِ، خُذُوا مَا حَلَّ، وَدَعُوا مَا حَرَّمَ"
ابن ماجه، كتاب التجارات . ٥

Aziz Müminler!

Dünya yalnızca rahatlık ve refah yurdu değildir. Zorlukla birlikte kolaylığın olduğu imtihan yeridir. Mümin için bir sabır, teslimiyet ve kulluk sınavıdır. Yüce Rabbimiz bizleri kimi zaman bollukla, kimi zaman da darlıkla imtihan etmektedir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de "Andolsun ki sizi biraz korku ve açlıkla, bir de mallar, canlar ve ürünlerden eksilterek deneriz. Sabredenleri müjdele."¹ diye buyrulmaktadır. Mümin kendisine verilen mal, sağlık ve imkânların mutlak bir hak olarak değil, Allah'ın lütfu ve ihsanı olarak, ebedî değil, belirli bir süre için emanet olarak verildiğini bilir. Böylece isyana veya korkuya kapılmadan sıkıntılar karşısında daha kolay sabreder.

Kıymetli Müslümanlar!

Tarih boyunca nice toplumlar ekonomik sıkıntılar ve kıtlıklarla sınanmıştır. Bugün de dünyanın her yerinde farklı boyutlarda savaşlar, enerji krizleri, gıda sıkıntıları ve ekonomik belirsizlikler yaşanmaktadır. Ancak şuurlu mümin rızık verenin yalnızca Allah olduğunu bilir ve geleceğe dair Rabbine tevekkül ederek bakar. Zira Kur'an-ı Kerim'de, "Yeryüzünde hiçbir canlı yoktur ki, rızıkı Allah'a ait olmasın."² ayeti bu hakikati bizlere açıkça haber vermektedir. Hadîs-i şerifte de Efendimiz (s.a.v.) kişinin kendisi için takdir edilen rızıkını ölmeden mutlaka alacağını ve haram yollara asla tevessül etmemesi gerektiğini belirterek şöyle buyurmaktadır: "Ey insanlar! Allah'tan sakının ve rızıkınızı güzel yoldan isteyin. Hiç kimse (Allah'ın kendisine takdir ettiği) rızık — geç de olsa— elde etmeden ölmeyecektir. Öyleyse Allah'tan sakının ve rızıkınızı güzel yoldan isteyin. Helal olanı alın, haramdan sakının!"³

Bunun yanında mümin, bir yandan Rabbine tevekkül ederken, diğer yandan da zor günlere karşı tedbirli olmayı ihmal etmemeli ve israftan kaçınmalıdır.

Özellikle günümüzde yaygınlaşan tüketim hastalığından uzak durmalıdır. Böylece kişi kendisine bahşedilen imkânları ölçülü ve sorumlu bir şekilde kullanır, ihtiyaç ile israf arasındaki dengeyi korur. Zira nimetin kadrini bilmek hem şükürün bir gereği hem de zor zamanlarda metanetle ayakta kalabilmenin en önemli yollarından biridir. Kur'an-ı Kerim'de Yûsuf (a.s.) kıssasında israftan kaçınma, tasarruf etme, sorumlu davranma ve tedbirli olmanın güzel örnekleri vardır.

Kardeşlerim!

Kur'an-ı Kerim bizleri fakirlikle korkutan düşüncelere karşı şöyle uyarılmaktadır: "Şeytan sizi fakirlikle korkutur, size çirkinliği ve hayâsızlığı emreder. Allah ise size kendi katından mağfiret ve bol nimet vadediyor. Şüphesiz Allah, lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir."⁴ Âyet-i kerîmede bahsedilen fakirlik korkusu yapılacak yardımlar sebebiyle malın eksileceği endişesidir. Hâlbuki Rabbimiz hayır yolunda yapılan infaklara karşılık bizlere bağışlanma ve lütuf müjdelemiştir.

Unutmayalım ki Peygamber Efendimiz (s.a.v.) ve ashabı da ağır ekonomik baskılarla karşı karşıya kalmışlardır. Ancak onlar bu zor günlerde birbirlerine destek olmuş ve paylaşmayı artırmışlardır. Bugün de kriz zamanlarında müminin tavrı korkuya teslim olmak değil, hadîs-i şerifte belirtildiği gibi, "Sadaka vermek, maldan hiçbir şey eksiltmez."⁵ inancıyla yoksula, muhtaca ve mazluma sahip çıkmaktır. Bu sebeple biz Müslümanlar ekonomik sıkıntı zamanlarında tasarruf ederiz, fakat cimrileşmeyiz. İraftan kaçınırız, fakat cömertliği terk etmeyiz. Harcamalarımıza dikkat ederiz, fakat ihtiyaç sahiplerini unutmayız. Kendimizi düşünürüz, fakat ümmeti ve insanlığı da unutmayız.

Cenâb-ı Hak bizleri ilahî lütfuna mazhar olan ve Rabbine hakkıyla tevekkül eden kullarından eylesin. Şeytanın vesveselerinden korusun. Amin.

¹ Bakara suresi, 2:155

² Hûd suresi, 11:6

³ İbn Mâce, Ticâret, 2

⁴ Bakara suresi, 2:268

⁵ Müslim, Birr, 69